

Examenul de bacalaureat național 2014

Proba E. c)

Matematică *M_șt-nat*

Varianta 7

Filiera teoretică, profilul real, specializarea științe ale naturii

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

- 5p** 1. Determinați numărul real x pentru care numerele 2, $x+2$ și 10 sunt termeni consecutivi ai unei progresii aritmetice.
- 5p** 2. Determinați valoarea minimă a funcției $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$, $f(x) = x^2 - 2x - 10$.
- 5p** 3. Rezolvați în mulțimea numerelor reale ecuația $\log_2(x^2 - 2x) = 3$.
- 5p** 4. Calculați probabilitatea ca alegând un număr din mulțimea numerelor naturale de două cifre, acesta să fie par.
- 5p** 5. Determinați numărul real a pentru care vectorii $\vec{u} = (a-2)\vec{i} - 2\vec{j}$ și $\vec{v} = 3\vec{i} + 2\vec{j}$ sunt opuși.
- 5p** 6. Calculați cosinusul unghiului A al triunghiului ABC în care $AB = 4$, $AC = 5$ și $BC = 6$.

SoluțiiSubiectul 1

$$1. x + 2 = \frac{2 + 10}{2}$$

$$x + 2 = 6$$

$$x = 4$$

$$2. \Delta = b^2 - 4ac = (-2)^2 - 4 \cdot 1 \cdot (-10) = 44$$

$$\text{Valoarea minimă a funcției } f \text{ este } -\frac{\Delta}{4a} = -\frac{44}{4 \cdot 1} = -11$$

$$3. x^2 - 2x = 2^3$$

$$x^2 - 2x - 8 = 0$$

$$\Delta = (-2)^2 - 4 \cdot 1 \cdot (-8) = 4 + 32 = 36$$

Se obțin soluțiile $x_1 = 4$ și $x_2 = -2$

4. Probabilitatea unui eveniment se calculează cu formula $P = \frac{\text{nrcazurifavorabile}}{\text{nrcazuriposibile}}$.

Numerele naturale de două cifre sunt 10, 11, 12, ..., 99.

În total sunt $99 - 9 = 90$ numere naturale de două cifre deci sunt 90 de cazuri posibile.

Numerele naturale pare de două cifre sunt 10, 12, ..., 98 deci sunt 45 de cazuri favorabile.

$$P = \frac{45}{90} = \frac{1}{2}$$

5. Vectorii \vec{u} și \vec{v} sunt opuși dacă $\vec{u} = -\vec{v}$.

$$(a-2)\vec{i} - 2\vec{j} = -3\vec{i} - 2\vec{j}$$

$$a - 2 = -3 \Rightarrow a = -1$$

$$6. \cos A = \frac{AB^2 + AC^2 - BC^2}{2AB \cdot AC} = \frac{4^2 + 5^2 - 6^2}{2 \cdot 4 \cdot 5} = \frac{5}{40} = \frac{1}{8}$$

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

1. Se consideră matricile $A = \begin{pmatrix} 0 & 1 & 0 \\ 1 & 0 & 1 \\ 0 & 1 & 0 \end{pmatrix}$ și $B = \begin{pmatrix} 0 & 0 & 1 \\ 0 & 1 & 0 \\ 1 & 0 & 0 \end{pmatrix}$.

5p a) Calculați $\det B$.

5p b) Arătați că $AB = BA$.

5p c) Determinați numerele reale x pentru care $\det(B + xA) = 1$.

2. Pe mulțimea numerelor reale se definește legea de compoziție asociativă $x * y = xy - 4(x + y - 5)$.

5p a) Calculați $4 * 5$.

5p b) Arătați că $x * y = (x - 4)(y - 4) + 4$ pentru orice numere reale x și y .

5p c) Calculați $1 * 2 * 3 * \dots * 2014$.

Subiectul 2

$$1.a) \det B = \begin{vmatrix} 0 & 0 & 1 \\ 0 & 1 & 0 \\ 1 & 0 & 0 \end{vmatrix} = 0 + 0 + 0 - 1 - 0 - 0 = -1$$

$$b) A \cdot B = \begin{pmatrix} 0 & 1 & 0 \\ 1 & 0 & 1 \\ 0 & 1 & 0 \end{pmatrix} \cdot \begin{pmatrix} 0 & 0 & 1 \\ 0 & 1 & 0 \\ 1 & 0 & 0 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 0 & 1 & 0 \\ 1 & 0 & 1 \\ 0 & 1 & 0 \end{pmatrix}$$

$$B \cdot A = \begin{pmatrix} 0 & 0 & 1 \\ 0 & 1 & 0 \\ 1 & 0 & 0 \end{pmatrix} \cdot \begin{pmatrix} 0 & 1 & 0 \\ 1 & 0 & 1 \\ 0 & 1 & 0 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 0 & 1 & 0 \\ 1 & 0 & 1 \\ 0 & 1 & 0 \end{pmatrix}$$

$$\Rightarrow A \cdot B = B \cdot A.$$

$$c) B + xA = \begin{pmatrix} 0 & 0 & 1 \\ 0 & 1 & 0 \\ 1 & 0 & 0 \end{pmatrix} + x \begin{pmatrix} 0 & 1 & 0 \\ 1 & 0 & 1 \\ 0 & 1 & 0 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 0 & x & 1 \\ x & 1 & x \\ 1 & x & 0 \end{pmatrix}$$

$$\det(B + xA) = \begin{vmatrix} 0 & x & 1 \\ x & 1 & x \\ 1 & x & 0 \end{vmatrix} = 0 + x^2 + x^2 - 1 - 0 - 0 = 2x^2 - 1$$

$$2x^2 - 1 = 1$$

$$x^2 = 1 \Rightarrow x = \pm 1$$

$$2.a) 4 * 5 = 4 \cdot 5 - 4(4 + 5 - 5) = 4$$

$$b) x * y = xy - 4x - 4y + 20 = xy - 4x - 4y + 16 + 4 = x(y - 4) - 4(y - 4) + 4 = (x - 4)(y - 4) + 4, \forall x, y \in \mathbb{R}$$

c) Să observăm din punctul b) că $x * 4 = 4 * x = 4, \forall x \in \mathbb{R}$

$$\underbrace{(1 * 2 * 3)}_x * \underbrace{4 * (5 * \dots * 2014)}_y = x * 4 * y = 4 * y = 4$$

SUBIECTUL al III-lea

1. Se consideră funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$, $f(x) = \frac{x^2 - 3}{x^2 + 3}$.

5p a) Calculați $\lim_{x \rightarrow +\infty} f(x)$.

5p b) Arătați că $f'(x) = \frac{12x}{(x^2 + 3)^2}$, $x \in \mathbb{R}$.

5p c) Arătați că funcția f este convexă pe intervalul $(-1, 1)$.

2. Se consideră funcția $f: (0, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}$, $f(x) = \ln x$.

5p a) Arătați că $\int_1^e f(x) \cdot f'(x) dx = \frac{1}{2}$.

5p b) Arătați că $\int_1^e x^3 f(x) dx = \frac{3e^4 + 1}{16}$.

5p c) Determinați aria suprafeței plane delimitate de graficul funcției f , axa Ox și dreptele de ecuații $x = 1$ și $x = e$.

Subiectul 3

1.a) Metoda 1

$$\lim_{x \rightarrow +\infty} f(x) = \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{x^2 - 3}{x^2 + 3} = \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{x^2 \left(1 - \frac{3}{x^2}\right)}{x^2 \left(1 + \frac{3}{x^2}\right)} = \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{1 - \frac{3}{x^2}}{1 + \frac{3}{x^2}} = \frac{1 - 0}{1 + 0} = 1$$

Metoda 2

$$\lim_{x \rightarrow +\infty} f(x) = \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{x^2 - 3}{x^2 + 3} \stackrel{\left(\frac{\infty}{\infty}\right)}{=} \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{(x^2 - 3)'}{(x^2 + 3)'} = \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{2x}{2x} = 1$$

$$\begin{aligned} \text{b) } f'(x) &= \left(\frac{x^2 - 3}{x^2 + 3}\right)' = \frac{(x^2 - 3)'(x^2 + 3) - (x^2 - 3)(x^2 + 3)'}{(x^2 + 3)^2} = \frac{2x(x^2 + 3) - (x^2 - 3)2x}{(x^2 + 3)^2} = \frac{2x(x^2 + 3 - x^2 + 3)}{(x^2 + 3)^2} = \\ &= \frac{12x}{(x^2 + 3)^2}, x \in \mathbb{R} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{c) } f''(x) &= \left(\frac{12x}{(x^2 + 3)^2}\right)' = \frac{(12x)'(x^2 + 3)^2 - 12x \left[(x^2 + 3)^2\right]'}{(x^2 + 3)^4} = \frac{12(x^2 + 3)^2 - 12x \cdot 2 \cdot (x^2 + 3)(x^2 + 3)'}{(x^2 + 3)^4} = \\ &= \frac{12(x^2 + 3)^2 - 12x \cdot 2 \cdot (x^2 + 3)2x}{(x^2 + 3)^4} = \frac{12(x^2 + 3) - 48x^2}{(x^2 + 3)^3} = \frac{36 - 36x^2}{(x^2 + 3)^3} = \frac{36(1 - x^2)}{(x^2 + 3)^3}, x \in \mathbb{R} \end{aligned}$$

Ecuația $f''(x) = 0$ are soluțiile $x_1 = -1$ și $x_2 = 1$.

$f''(x) > 0, \forall x \in (-1, 1)$ deci funcția f este convexă pe intervalul $(-1, 1)$.

$$\text{2.a) } \int_1^e f(x) f'(x) dx = \frac{f^2(x)}{2} \Big|_1^e = \frac{\ln^2 x}{2} \Big|_1^e = \frac{\ln^2 e}{2} - \frac{\ln^2 1}{2} = \frac{1}{2}$$

Obs: Pentru calculul de mai sus s-a folosit formula $\int u^n(x) \cdot u'(x) dx = \frac{u^{n+1}(x)}{n+1} + C$ unde $n=1$.

$$\begin{aligned} \text{b) } \int_1^e x^3 f(x) dx &= \int_1^e x^3 \ln x dx = \int_1^e \left(\frac{x^4}{4}\right)' \ln x dx = \frac{x^4}{4} \ln x \Big|_1^e - \int_1^e \frac{x^4}{4} (\ln x)' dx = \frac{e^4}{4} - \int_1^e \frac{x^4}{4} \cdot \frac{1}{x} dx = \frac{e^4}{4} - \frac{1}{4} \int_1^e x^3 dx = \\ &= \frac{e^4}{4} - \frac{1}{4} \frac{x^4}{4} \Big|_1^e = \frac{e^4}{4} - \frac{1}{4} \left(\frac{e^4}{4} - \frac{1^4}{4} \right) = \frac{e^4}{4} - \frac{e^4}{16} + \frac{1}{16} = \frac{3e^4 + 1}{16} \quad \text{c.c.t.d.} \end{aligned}$$

c) Funcția f este pozitivă pe intervalul $[1, e]$

$$\text{Aria} = \int_1^e f(x) dx = \int_1^e \ln x dx = \int_1^e x' \ln x dx = x \ln x \Big|_1^e - \int_1^e x (\ln x)' dx = e - \int_1^e 1 dx = e - x \Big|_1^e = e - (e - 1) = 1.$$